

WOJEWODA WIELKOPOLSKI
PS-III.431.29.2024.10.9

Poznań, 28 czerwca 2024 r.

Pani
Magdalena Olejniczak
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Murowanej Goślinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań
tel. 61 854 1825, fax 61 854 1544

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: ps@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 1171

I. Dane identyfikacyjne.

Zakres kontroli
(w tym: podstawa prawna, okres objęty kontrolą)

Kontrola w trybie zwykłym na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą i rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477). Stan faktyczny został oceniony pod kątem zgodności z ww. ustawą w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym kontrolą. Zakres kontroli obejmuje organizację i funkcjonowanie Jednostki w zakresie zgodności z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zawarty w upoważnieniu Wojewody Wielkopolskiego z 24 maja 2024 r., znak: KN-II.0030.152.2024.1.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działania wcześniejsze, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Jednostka kontrolowana

Ośrodek Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie z siedzibą pod adresem: ul. Dworcowa 10, 62-095 Murowana Goślina, który w dalszej części dokumentu określa się także w skrócie: „OPS”, „Ośrodkiem” lub „Jednostką”.

**Kontroler/
Kontrolerzy**

Zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w składzie:

- Daria Cieślak – starszy specjalista jako kierownik zespołu kontrolującego,
- Jarosław Szymański – inspektor wojewódzki.

Kontrolujący złożyli oświadczenia, że nie istnieją okoliczności uzasadniające wyłączenie ich od udziału w ww. kontroli.

Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych

Czynności kontrolne w siedzibie OPS przeprowadzone były 6 czerwca 2024 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej

Magdalena Olejniczak, Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie.

(akta kontroli: str. 12-14)

Na podstawie § 13 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę (...) oraz art. 197d ust. 1 ww. ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

II. Ocena kontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Kontrola w trybie zwykłym została przeprowadzona w oparciu o następujące procedury i metody:

- pozyskano pisemne oświadczenie od Kierownika OPS – Pani Magdaleny Olejniczak,
- pozyskano pisemne oświadczenia od asystentów rodziny,
- przeprowadzono analizę kwalifikacji Kierownika OPS oraz asystentów rodziny zatrudnionych w Jednostce,
- poddano analizie zadania asystenta rodziny na podstawie dokumentacji prowadzonej dla 5 rodzin, oznaczonych na potrzeby kontroli symbolami literowymi „A”, „B”, „C”, „D” i „E”.

Biorąc pod uwagę, stwierdzone podczas kontroli, działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie zgodne z obowiązującymi przepisami jak i działania naruszające, działalność Ośrodka oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

W związku z nieprawidłowościami **wydano zalecenia pokontrolne**.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości.

Informacje ogólne

Jednostka działa na podstawie statutu nadanego uchwałą Nr XLII/432/2022 Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie z dnia 8 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie.

Zakres działania i zadania, organizację i zasady funkcjonowania oraz zasady kierowania i zakresy poszczególnych komórek OPS określa Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Rodzinie w Murowanej Goślinie, przyjęty Zarządzeniem Nr 1/2024 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie z dnia 1 stycznia 2024 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego w Ośrodku Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie. Wskazać należy, że termin 1 stycznia jest dniem wolnym od pracy, zatem zarządzenie zostało błędnie datowane.

(akta kontroli: str. 15-38)

Podczas czynności kontrolnych przedłożono inspektorom obowiązujący „*Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2022-2024*”, którego celem jest wspieranie rodzin mających problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjom rodziny. Program na lata 2022-2024 został przyjęty Uchwałą

Nr XL/421/2021 Rady Miejskiej w Murowanej Goślinie z dnia 14 grudnia 2021 r., co było **zgodne z art. 176 pkt 1 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 39-51)

Kwalifikacje kadry

Analizie poddano wypełnienie obowiązku weryfikacji Kierownika oraz osób zatrudnionych w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, którą na podstawie art. 2 ust. 3 ww. ustawy jest OPS, w bazie danych Rejestru Sprawców Przepisów na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli tylko część zatrudnionych osób zostało zweryfikowanych w ww. bazie. Należy wskazać, że przepis art. 7b wszedł w życie z dniem 1 lutego 2023 r. na mocy ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140) i zaczął obowiązywać wszystkie osoby, które zostały zatrudnione lub rozpoczęły współpracę z jednostką wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej po 1 lutego 2023 r. a obowiązek weryfikacji spoczął na pracodawcy. Przepisy przejściowe wprowadziły obowiązek weryfikacji osób zatrudnionych lub współpracujących z ww. jednostką przed 1 lutego 2023 r. i wyznaczyły w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw termin na tę weryfikację do 31 lipca 2023 r. Kierownik OPS dokonał weryfikacji tylko części zatrudnionych osób przed 1 lutego 2023 r. Jednocześnie Kierownik oświadczył, że pozostali pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę oraz umowy zlecenia nie zostali zweryfikowani w ustawowym czasie. Z przedłożonej dokumentacji wynika, że ich weryfikacja nastąpiła dopiero w dniu kontroli, tj. 6 czerwca 2024 r. Jak dodatkowo ustalono, także część osób zatrudnionych po 1 lutego 2023 r. przed przystąpieniem do pracy, nie została zweryfikowana w ww. Rejestrze. Powyższe było zatem **niezgodne z art. 7b ww. ustawy oraz art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2140).**

(akta kontroli: str. 52-57)

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że w okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika OPS od 1 kwietnia 2007 r. do 31 grudnia 2023 r. pełniła Pani XXX XXX. Z analizy dokumentów wynika, że Pani XXX XXX ukończyła studia magisterskie na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej i resocjalizacji oraz studia podyplomowe w zakresie organizacji pomocy społecznej i pracy socjalnej. Kontrola wykazała, że przed objęciem stanowiska Kierownika Pani XXX XXX nie miała wymaganego ustawowo stażu pracy w pomocy społecznej.

Wymóg 3 - letniego stażu pracy w szeroko wskazanej przez ustawodawcę *pomocy społecznej* należy rozumieć jako okres zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, których katalog zawarto w art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.) oraz pracę w organizacjach pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej, a także pracę w wydziale polityki społecznej urzędu

wojewódzkiego. Z przedstawionych do kontroli dokumentów wynika, że tak rozumianym stażem pracy Kierownik na dzień zatrudnienia na tym stanowisku, nie legitymowała się. W związku z powyższym w dniu rozpoczęcia pracy na stanowisku Kierownika kwalifikacje Pani XXX XXX były **niezgodne z art. 122 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej**.

Jednakże w okresie pełnienia funkcji Kierownika Pani XXX uzyskała wymagany ustawowo staż pracy w pomocy społecznej i w dniach kontroli mogłaby objąć to stanowisko, dlatego odstępuje się od wydania zalecenia w tym zakresie. Od 1 stycznia 2024 r., funkcję Kierownika pełni Pani Magdalena Olejniczak, która ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika, w zakresie pracy socjalnej i resocjalizacji oraz studia podyplomowe w zakresie organizacji pomocy społecznej i pracy socjalnej. Przed objęciem stanowiska Kierownika Pani Magdalena Olejniczak miała wymagany ustawowo staż pracy w pomocy społecznej. Zatem kwalifikacje Kierownika są **zgodne z art. 122 ust. 1 ww. ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.)**. Jak ustalono przed zatrudnieniem w OPS na stanowisku Zastępcy Kierownika Pani M. Olejniczak nie była zweryfikowana przez poprzedniego Kierownika OPS (jako pracodawcę) w ww. Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Po zmianie stanowiska pracy na Kierownika OPS, Pani M. Olejniczak również nie została zweryfikowana w ww. Rejestrze przez nowego pracodawcę, którym został Burmistrz Miasta i Gminy Murowana Goślina. Dopiero podczas prowadzonych czynności kontrolnych Pani M. Olejniczak została zweryfikowana w ww. Rejestrze, jednakże weryfikacji nie dokonał jej pracodawca, tj. Burmistrz Miasta i Gminy Murowana Goślina, lecz Jednostka, którą kieruje. Powyższe było **niezgodne z art. 7b ust. 2 pkt 4 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 58-88)

Jednostka w okresie kontroli zatrudniała dwóch asystentów rodziny. Przedłożony przez Kierownika wykaz zatrudnionych asystentów rodziny oraz oględziny dokumentacji kadry wykazały, że asystenci posiadają wymagane kwalifikacje na zajmowanym stanowisku, co jest **zgodne z art. 12 ust. 1 pkt 1-4 ww. ustawy**. Jednocześnie ustalono, że asystenci rodziny zostali po raz pierwszy zweryfikowani w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym dopiero 18 stycznia 2024 r., co było **niezgodne z art. 12 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy w zw. z art. 22 ust. 2 ww. ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw**.

Na podstawie złożonego przez Kierownika oświadczenia stwierdzono, że praca asystentów rodziny nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta jest prowadzona oraz asystenci nie prowadzili postępowania z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Oświadczenie w tym zakresie złożyli również asystenci rodziny. Powyższe było **zgodne z art. 17 ust. 3 i 4 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 89-97)

Podczas kontroli analizie poddano realizację obowiązku asystentów rodziny podnoszenia swoich kwalifikacji. Kierownik OPS złożyła oświadczenie w tym zakresie wraz z wykazem

szkoleń oraz przedłożyła przykładowe zaświadczenia potwierdzające uczestnictwo w szkoleniach asystentów rodziny. Powyższe było **zgodne z art. 12 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 98-121)

W toku kontroli ustalono, że asystenci rodziny w okresie kontroli mieli prawo do korzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałaniu zjawisku wypalenia zawodowego. Oświadczenie o powyższym prawie złożył Kierownik OPS oraz asystenci rodziny. Powyższe znalazło potwierdzenie w załączonej przez Kierownika dokumentacji, zatem działanie Jednostki w tym zakresie było **zgodne z art. 16 ust. 2 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 122-123)

Wsparcie asystenta rodziny w Gminie Murowana Goślina

Stwierdzono, że w okresie kontroli wsparciem asystenta rodziny na terenie Gminy Murowana Goślina objętych było 28 rodzin, w tym 1 rodzina została objęta wsparciem asystenta na podstawie postanowienia sądu. W pierwszym dniu kontroli asystenci rodziny obejmowali wsparciem 22 rodziny.

(akta kontroli: str. 125-127)

Analiza teczek osobowych rodzin „A”, „B”, „C”, „D” i „E” wykazała, że gdy powzięto informację o trudnościach, pracownik socjalny OPS przeprowadził wywiad środowiskowy (część I), a w sytuacji gdy rodzina korzystała z pomocy Ośrodka (część IV).

Zatwierdzenia planu pomocy w wywiadzie dokonywali Kierownik, Zastępca Kierownika OPS lub starszy specjalista ds. świadczeń dla rodzin z upoważnienia Burmistrza, pomimo tego że zgodnie z ustawowym wzorem kwestionariusza wywiadu środowiskowego plan pomocy zawarty w wywiadzie środowiskowym zatwierdzany jest przez kierownika OPS. Zatem zatwierdzenie planu pomocy przez starszego specjalistę z upoważnienia Burmistrza w przypadku rodzin „D” oraz „E” było **niezgodne z art. 11 ust. 1 ww. ustawy**.

Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, która była **zgodna z art. 11 ust. 2 ww. ustawy** i stwierdzeniu konieczności przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny nie zawsze występował z wnioskiem o przydzielenie asystenta rodziny. Przykładowo w przypadku rodzin „B” i „D” objętych asystenturą w ramach projektu pracownik socjalny nie występował z wnioskiem do Kierownika Jednostki. Powyższe było **niezgodne z art. 11 ust. 3 ww. ustawy**.

Analiza dokumentów wykazała, że asystenta rodziny przydzielał Zastępca Kierownika OPS lub w przypadku rodziny „D” starszy specjalista ds. świadczeń dla rodzin z upoważnienia Burmistrza. Przydzielenie asystenta z upoważnienia Burmistrza, było **niezgodne z art. 11 ust. 4 ww. ustawy**, z uwagi na fakt, że przepis ten daje kompetencję do przydzielania asystenta rodziny kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. Zatem ewentualne upoważnienie powinno być wydane przez Kierownika OPS a nie Burmistrza.

W toku kontroli ustalono, że w przypadku rodzin „B” i „D” wspieranie rodzin w ramach realizowanego projektu prowadzone było przez asystenta na podstawie zawartej pisemnej

umowy o współpracy pomiędzy wszystkimi i dorosłymi członkami rodziny i asystentem rodziny. Powyższe było **zgodne z art. 8 ust. 3 ww. ustawy**.

Analiza teczek wykazała, że kontakt asystentów z rodzinami odbywał się w miejscu zamieszkania rodzin. Powyższe było **zgodne z art. 14 ww. ustawy**.

Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził pracę w tym samym czasie nie przekroczyła limitu 15 środowisk, co było **zgodne z art. 15 ust. 4 ww. ustawy**.

Z informacji podanych przez Kierownika Jednostki wynika, że w okresie objętym kontrolą:

- dzieci z 3 rodzin objętych wsparciem asystenta zostały umieszczone w pieczy zastępczej,
- 11 rodzin rozpoczęło współpracę z asystentem,
- 6 rodzin zakończyło współpracę z asystentem.

(akta kontroli: str. 125-127, 140-559)

Realizacja zadań asystenta rodziny

Asystenci rodziny w zakresie realizacji swoich zadań złożyli oświadczenia na potrzeby kontroli, w którym opisali sposób realizacji poszczególnych zadań. Kierownik OPS również złożył oświadczenie o sposobie realizacji zadań przez asystentów rodziny. Treść oświadczeń została zweryfikowana poprzez analizę teczek rodzin „A”, „B”, „C”, „D” i „E”.

(akta kontroli: str. 128-139, 140-559)

1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym

Ustalono, że asystenci rodziny sporządzali plany pracy z rodziną. Dokument w formie arkusza zawierał cele długoterminowe i cele szczegółowe krótkoterminowe, termin realizacji oraz przewidywane efekty. Analiza wykazała, że plany pracy zawierają podpisy asystenta rodziny, pracownika socjalnego, członka rodziny, zastępcy kierownika OPS oraz w uzasadnionych przypadkach koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, co potwierdza dokumentacja rodziny „A”. Plany pracy zostały sporządzone na określony przedział czasowy, jednakże nie zawierają daty sporządzenia, zatem nie można zweryfikować terminowości ich opracowania. Jednocześnie przy złożonych podpisach poszczególnych osób pod planami brakuje daty, co uniemożliwia weryfikację, kiedy złożono pod planem podpis.

Analiza dokumentów rodziny wykazała, że plany pracy były modyfikowane przez asystenta rodziny.

Jednocześnie brak daty sporządzenia planu pracy stanowi **uchybiecie art. 15 ust. 1 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

2. Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej

Analiza wykazała, że w przypadku rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej plany pracy z rodziną zostały opracowane we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowane z planem pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, co potwierdza dokumentacja rodzin „A” i „B”. Wskazać należy, że plan pracy rodziny „B” na okres od 6 lipca 2023 r. do 6 stycznia 2024 r. został podpisany przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który jak wynika z protokołu oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej z 22 sierpnia 2023 r. został przydzielony rodzinie zastępczej dopiero w czasie oceny sytuacji dziecka, która odbyła się 22 sierpnia 2023 r., zatem w tym przypadku koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie mógł uczestniczyć w opracowaniu planu pracy. Powyższe wskazuje, że podpis koordynatora został złożony po opracowaniu planu pracy lub plan pracy został sporządzony z datą wsteczną. Powyższe było **niezgodne z art. 15 ust. 2 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

3. Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego

Analiza dokumentów wykazała, że asystenci wspierali rodziny w kształtowaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

W przypadku rodziny „D” motywowano rodzinę do uporządkowania mieszkania i udzielono w tym zakresie wsparcia poprzez zorganizowanie kontenera na śmieci, przekazano artykuły gospodarstwa domowego przeznaczone do sprzątanania oraz udzielono pomocy w wynoszeniu śmieci z mieszkania. W rodzinie „E” wprowadzono trening budżetowy w zakresie planowania budżetu rodzinnego oraz motywowano rodzinę do utrzymania czystości w mieszkaniu. Powyższe było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

4. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych

W toku kontroli ustalono, że asystenci rodziny udzielali rodzinom wsparcia w rozwiązywaniu problemów socjalnych. Rodzinom udzielono wsparcia w sporządzaniu wniosków o świadczenia wychowawcze, dodatek osłonowy, dodatek mieszkaniowy, przekazano informację o możliwościach uzyskania pomocy finansowej z OPS oraz pomocy materialnej z programu „Szlachetna Paczka”. Nadto rodziny objęte wsparciem asystenta korzystały z pomocy żywnościowej w pobliskim Banku Żywności. W rodzinie „E” asystent monitorował spłatę zadłużenia za energię elektryczną, wspierał w przygotowaniu pisma do zakładu energetycznego o rozłożenie zadłużenia na raty. Powyższe działanie było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

5. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych

Ustalono, że asystenci motywowali członków rodziny do udziału w indywidualnych spotkaniach z psychologiem lub terapeutą w przypadku osób ze stwierdzonym problemem alkoholowym. Rodzina „D” była wielokrotnie motywowana do podjęcia leczenia odwykowego. Analiza teczek rodzin „B”, „C” i „D” potwierdza, że rodziny korzystały z pomocy psychologicznej w OPS. Rodzinie „A” oferowano wsparcie dla osób współuzależnionych. Powyższe działanie było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

6. Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi

Analiza wykazała, że w rodzinie „E” asystent podejmował rozmowy wychowawcze z dzieckiem na temat uwag w szkole. Asystent pomagał dziecku w odrabianiu zadań domowych i zachęcał do czytania lektur szkolnych. W związku z problemami szkolnymi dziecko zostało zgłoszone na badania do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Powyższe było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 6 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

7. Wspieranie aktywności społecznej rodzin

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że asystenci rodziny motywowali rodziny do udziału w różnych aktywnościach społecznych. Rodziny uczestniczyły w warsztatach bożonarodzeniowych realizowanych w OPS. Ponadto rodzinom proponowano udział w piknikach rodzinnych organizowanych przez OPS, mających na celu wspieranie aktywności społecznej rodzin, zajęciach kreatywnych oraz w warsztatach kulinarnych realizowanych z okazji Międzynarodowego Dnia Rodziny w miejscowej restauracji.

Powyższe działania były **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

8. Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych

Z dokumentacji nie wynika, aby któraś z badanych osób wymagała motywowania do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

(akta kontroli: str. 140-559)

9. Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej

Stwierdzono, że asystenci rodziny podejmowali działania wspierające w zakresie poszukiwania zatrudnienia przez poszczególnych członków rodzin. Motywowano do aktywnego poszukiwania pracy, zarejestrowania się w Klubie Pracy lub Powiatowym Urzędzie Pracy oraz przekazywano oferty pracy. Asystenci informowali rodziny o odbywających się w regionie targach pracy. Powyższe działanie było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

10. Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych

Analiza dokumentacji rodzin wykazała, że asystenci rodziny motywowali rodziny do udziału w warsztatach grupowych dla rodziców mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych. Jedna rodzina ukończyła warsztaty „Szkola dla Rodziców”. Powyższe było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 10 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

11. Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych

W toku kontroli stwierdzono, że asystenci prowadzący pracę z rodziną umożliwiali dzieciom udział w zajęciach psychoedukacyjnych. Powyższe potwierdza dokumentacja rodzin „C”, „D” i „E”. Z dokumentacji rodziny „C” wynika, że dziecko brało udział w warsztatach bożonarodzeniowych, rozwijających zainteresowania oraz uczestniczyło w organizowanej przez OPS wycieczce do kina. W przypadku rodzin „D” i „E” dzieci zostały zgłoszone do udziału w półkoloniach organizowanych przez OPS. Zatem działanie było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 11 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

12. Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin

Analiza teczek rodzin wykazała, że w okresie objętym kontrolą asystenci podejmowali działania interwencyjne i zaradcze. W przypadku braku współpracy ze strony rodzin z małoletnimi dziećmi asystenci informowali Sąd Rodzinny i kuratora pełniącego nadzór nad rodziną, co potwierdza dokumentacja rodzin „A”, „C” i „D”. Ponadto w sytuacji wdrożonej w rodzinie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie „C” asystent monitorował środowisko w obecności funkcjonariusza Policji. Powyższe było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 12 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

13. Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci

Z analizowanych akt wynika, że asystenci rodziny prowadzili konsultacje z członkami rodziny. W rodzinie „A” asystent przekazywał rodzinie ulotkę informacyjną dotyczącą rozwoju niemowlęcia oraz wskazywał placówkę, w której można wykonać dziecku badanie USG, proponował zgłoszenie dziecka do Poradni celem objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju. Rodzina „B” została poinformowana o możliwości skorzystania z pomocy w „Fundacji Dziecko w Centrum” oraz Fundacji Inicjatyw Rozwojowych „Inspira”. W przypadku rodziny „E” asystent motywował rodziców do zwiększenia kontroli obowiązków szkolnych, rozmawiał z dziećmi o ich planach na przyszłość. Powyższe było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 13 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

14. Realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą asystent rodziny nie miał pod opieką kobiet, które wymagałyby wsparcia w ramach ustawy „Za życiem”.

(akta kontroli: str. 125-127, 140-559)

15. Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną

Analiza teczek rodzin przedłożonych przez Jednostkę wykazała, że asystent oprócz okresowej oceny sytuacji rodziny oraz planu pracy z rodziną prowadził dokument „Karta pracy asystenta z rodziną i na jej rzecz”. Formularz zawiera miejsce na datę wizyty, czas pracy, miejsce na opis wykonanych zadań z rodziną i na jej rzecz oraz miejsce na podpis uczestnika – członka rodziny. Wskazać należy, że w rubrykach „podpis członka rodziny” oraz „czas pracy” w poszczególnych miejscach brakuje podpisu rodziny oraz wpisu dotyczącego czasu pracy. Nadto notatki prowadzone są lakonicznie i często nie dają pełnego obrazu podejmowanych działań. Przykładowo w notatkach dotyczących rodziny „A” dokonano wpisów „udzielono wsparcia”, na innym miejscu „rozmowa o bieżących sprawach”, „rozmowa telefoniczna z Panią A”, „konsultacja z kuratorem”, „wizyta w środowisku”. Podobne zapisy zawierają notatki dotyczące rodziny „E”, z których nie wynika jednoznacznie czego dotyczyła wizyta asystenta w środowisku. W notatkach dokonano wpisów: „Udzielono wsparcia, motywowanie, pedagogizacja”, następnie „Wizyta w środowisku, Omówienie sytuacji rodziny. Motywowanie do zmian”, „(...) Pedagogizacja rodzica”. Z powyższych zapisów nie wynika jakiego wsparcia udzielono rodzinie i czego dotyczyły rozmowy przeprowadzone z rodziną. Nadto w notatkach brakuje istotnych informacji dotyczących tworzenia planu pracy z rodziną. Jak opisano w pkt 1 pod planami pracy brakuje dat ich sporządzenia. Pod okresowymi ocenami sytuacji rodziny również brakuje dat przekazania ocen Kierownikowi OPS (co opisano w pkt 16). Powyższe było niezgodne z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 140-559)

16. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ww. ustawy

W toku kontroli stwierdzono, że asystent dokonywał oceny sytuacji rodziny w postaci dokumentu nazwanego „Okresowa Ocena Sytuacji Rodziny”.

Dokument zawiera opis sytuacji rodziny, główne cele i zadania wynikające ze współpracy z rodziną oraz dalsze cele do realizacji. Oceny zawierają datę sporządzenia oraz okres za jaki zostały sporządzone. Na formularzach ocen widnieją podpisy asystenta i Kierownika Jednostki, przy czym pod podpisem Kierownika brakuje daty, nie można zatem stwierdzić czy przekazania oceny Kierownikowi OPS nastąpiło w dniu sporządzenia, czy też innego dnia.

Analizie poddano terminowość dokonywania okresowych ocen sytuacji rodzin i stwierdzono, że w poszczególnych przypadkach rodzin „A”, „C” i „D” oceny były sporządzane z jednodniowym przekroczeniem półrocznego terminu. W przypadku rodziny „E” ocena za okres od 1 października 2022 r. do 1 kwietnia 2023 r. została sporządzona 3 kwietnia 2023 r., zatem trzy dni po upływie półrocznego terminu. Nadto w ocenie rodziny „E” nie

uwzględniono wszystkich członków rodziny, tj. ojca rodziny, który w czasie dokonywania oceny zamieszkiwał z rodziną.

W ocenach rodzin „A” i „D” dokonano oceny za te same dni. Przykładowo w rodzinie „A” sporządzono ocenę za okres od 20 grudnia 2022 r. do 20 czerwca 2023 r., następnie kolejną ocenę sporządzono za okres od 20 czerwca 2023 r. do 31 października 2023 r. Analogiczna sytuacja miała miejsce w rodzinie „D” – ocena za okres 23 września 2022 r. do 23 marca 2023 r. i kolejna ocena za okres 23 marca 2023 r. do 23 czerwca 2023 r. W tym przypadku daty w ocenach się powielają.

Powyższe stanowi **niezgodność art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

17. Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną

Analiza teczek rodzin objętych kontrolą wykazała, że w rodzinach „A” i „D” po zakończeniu współpracy wdrożono monitorowanie. W obu przypadkach zakończono współpracę z rodziną z uwagi na brak współpracy ze strony rodziny. W każdym przypadku poinformowano Sąd Rodzinny o zakończeniu przez asystenta współpracy z rodziną i przyczynach zakończenia współpracy. Notatki z monitoringu wskazują, że monitorowanie za każdym razem odbywało się poprzez kontakt telefoniczny lub próbę nawiązania takiego kontaktu. W obu przypadkach w czasie monitoringu asystenci nie składali osobistej wizyty w środowisku, opierając się jedynie na rozmowie telefonicznej z rodziną lub kontakcie z kuratorem pełniącym nadzór nad rodziną. Biorąc pod uwagę, że w ww. rodzinach nadal przebywały małoletnie dzieci oraz docierały sygnały, że rodzina funkcjonuje nieprawidłowo należy uznać zasadnym wejście w środowisku celem nawiązania kontaktu również z dziećmi i sprawdzenia ich sytuacji. W tym przypadku monitorowanie przeprowadzone było niewłaściwie, gdyż ograniczało się jedynie do rozmowy z dorosłym członkiem rodziny, zatem w tym zakresie Jednostka działała **niezgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

18. Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w przypadku rodziny „A” Sąd zwracał się z wnioskiem o informacje czy rodzina jest objęta wsparciem asystenta rodziny. Analiza dokumentów wykazała, że asystent udzielił odpowiedzi w wymaganym przez sąd terminie. Powyższe było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 17 ww. ustawy**.

(akta kontroli: str. 140-559)

19. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny

Na podstawie przeanalizowanej dokumentacji rodzin objętych wsparciem asystenta stwierdzono, że w okresie kontroli asystenci współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin. Współpracę wykazano ze szkołami, kuratorami pełniącymi nadzór nad rodziną celem wymiany informacji na temat funkcjonowania rodziny. Asystenci kontaktowali

się również z poradnią zdrowia. W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej asystenci uczestniczyli w okresowych ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej realizowanych w PCPR. Powyższe działania były **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 18 ww. ustawy.**

(akta kontroli: str. 140-559)

20. Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną

Analiza dokumentów wykazała, że w rodzinach „A” i „C” została wdrożona procedura „Niebieskie Karty”. Z dokumentacji rodziny „C” wynika, że asystent w ramach procedury monitorował środowisko wspólnie z funkcjonariuszem Policji. Natomiast z oświadczenia Kierownika wynika, że w przypadku obu rodzin asystenci nie byli powołani do grup diagnostyczno-pomocowych, gdyż nie byli do nich zapraszani. W tym zakresie działanie Jednostki było **zgodne z art. 15 ust. 1 pkt 19.**

(akta kontroli: str. 140-561)

Udział asystentów rodziny oraz przedstawicieli OPS w ocenach sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej i wydawanie opinii

Analiza dokumentów wykazała, że asystenci rodziny uczestniczyli w ocenach sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Powyższe było **zgodne z art. 130 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.**

Nadto ustalono, że w przypadku rodzin „A” i „B” asystenci sporządzali opinię na wniosek właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie o prowadzonej pracy z rodziną oraz wydawali opinię, o której mowa w art. 47 ust. 6 ww. ustawy. Powyższe było **zgodne z art. 47 ust. 6 ww. ustawy.**

Jednocześnie z oświadczenia Kierownika wynika, że w okresie kontroli dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej nie występował do OPS o sporządzenie opinii na podstawie art. 100 ust. 4a ww. ustawy.

(akta kontroli: str. 140-560)

Na tym kontrolę zakończono.

Kontrolę wpisano do książki kontroli pod numerem 13/2024.

IV. Uwagi i wnioski.

Biorąc pod uwagę spostrzeżenia poczynione przez zespół inspektorów podczas kontroli, rekomenduję w przypadku przekazywania Kierownikowi oceny sytuacji rodziny do zatwierdzenia każdorazowo stosować datę przekazania i datę zatwierdzenia oceny przez Kierownika.

V. Zalecenia pokontrolne.

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości oraz jednego uchybienia w realizacji zadań określonych w ww. ustawie, zalecam:

1. **spowodować niezwłoczne zweryfikowanie Kierownika OPS przez jego pracodawcę, tj. Burmistrza Miasta i Gminy Murowana Goślina w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępiem ograniczonym, zgodnie z art. 7b ust. 2 pkt 4 ww. ustawy,**
2. **dokonywać weryfikacji wszystkich pracowników, osób świadczących usługi, oraz ewentualnych wolontariuszy, w bazie danych Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępiem ograniczonym przed rozpoczęciem zatrudnienia w OPS, zgodnie z art. 7b oraz art. 12 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy,**
3. **właściwie dokonywać zatwierdzenia planu pomocy w wywiadzie środowiskowym, zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy,**
4. **każdorazowo składać do Kierownika Jednostki wnioski o przydzielenie asystenta rodziny, zgodnie z art. 11 ust. 3 ww. ustawy,**
5. **przydzielać rodzinie asystenta rodziny, zgodnie z art. 11 ust. 4 ww. ustawy,**
6. **przy opracowywaniu planu pracy z rodziną umieszczać datę jego sporządzenia, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy,**
7. **w przypadku, gdy dziecko z rodziny objętej pomocą asystenta zostało umieszczone w pieczy zastępczej, opracowywać plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w taki sposób, aby był on skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej oraz stosownie dokumentować fakt skoordynowania planów, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy,**
8. **właściwie prowadzić dokumentację rodzin dotyczącą pracy z rodziną, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 14 ww. ustawy,**
9. **terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy,**
10. **właściwie prowadzić monitorowanie funkcjonowania rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył współpracę, zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 16 ww. ustawy.**

V. Pozostałe informacje.

Niniejszy dokument sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie, drugi pozostawiono w dokumentacji Wojewody Wielkopolskiego.

Treść wystąpienia pokontrolnego podlega udostępnieniu, zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r., poz. 902), z wyłączeniem danych osobowych w rozumieniu ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

Zgodnie z art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kontrolowana Jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Wojewoda w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń, o których mowa powyżej przedstawia stanowisko w sprawie ich uwzględnienia.

W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę kontrolowana Jednostka jest obowiązana w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska Wojewody, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, o których mowa w art. 197d ust. 1 ustawy, podlega karze pieniężnej w wysokości od 1.000 do 15.000 zł.

Wystąpienie pokontrolne zawiera 15 stron.

Daria Cieślak
Starszy specjalista

Jarosław Szymański
Inspektor wojewódzki

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego

/-podpisano bezpiecznymi podpisami elektronicznymi weryfikowanymi przy pomocy ważnych klasyfikowanych certyfikatów/

Dokument sporządziła:
Daria Cieślak
Starszy specjalista
12.08.2024 r.